

de acht pijlers van de afdeling M&G

De redacteurs van *Tijdschrift M&G* schreven in de afgelopen jaren tal van artikelen over onderwerpen waar ze nauw bij betrokken waren. In dit laatste nummer blikt een aantal van hen hierop terug en beschrijft hoe het er anno 2022 voorstaat. Redacteur Huub Sibbing formuleerde begin 2015 als beleidsmatig adviseur van het bestuur van V&VN Maatschappij&Gezondheid de inmiddels bekende acht pijlers die de gezamenlijke visie en identiteit van de afdeling M&G stutten. Sibbing schreef er veel artikelen over in dit tijdschrift, zie kader. Met dit laatste artikel kijkt hij terug in wat hijzelf 'een testament' noemt.

Tekst Huub
Sibbing

In september 2014 verliet ik inwendig juichend de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de toenmalige afdeling Eerstelijnszorg (waarin wijkverpleegkundigen en jeugdverpleegkundigen bij de consultatiebureaus waren verenigd). De ALV had zojuist ingestemd met een fusie met de toenmalige afdeling Verpleegkundigen Openbare Gezondheidszorg en later de afdeling Dementieverpleegkundigen om samen verder te gaan als nieuwe afdeling Maatschappij en Gezondheid: M&G. Mijn vreugde kwam voort uit mijn ervaring sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw bij de MGZ-opleiding en de opleiding tot verpleegkundige in de Maatschappelijke Gezondheidszorg aan de Haagse Hogeschool en daarna aan de afstudeerrichting MGZ binnen de hbo-v. Daarin leidden wij zowel wijkverpleegkundigen, jeugdverpleegkundigen, OGZ-verpleegkundigen en later ook arbo-verpleegkundigen en praktijkverpleegkundigen op vanuit een gezamenlijk concept: 'Maatschappelijke Gezondheidszorg'.

'Wat ons scheidt' bleek sterker dan 'wat ons bindt'

Hierin ligt de nadruk niet op de verschillen 'wat ons scheidt' maar op de overeenkomsten 'wat ons bindt'. Veel studenten brachten dat ook in de praktijk door later in hun loopbaan probleemloos over te stappen van bijvoorbeeld jeugdverpleegkundige naar wijkverpleegkundige of van OGZ-verpleegkundige naar praktijkverpleegkundige: ze waren immers vanuit hetzelfde concept opgeleid.

De beroepsverenigingen waren nog wel versnipperd maar gingen zich steeds meer bundelen, eerst in de AVVV (Algemene Vergadering van Verpleegkundige Verenigingen) en later in V&VN. Sinds ik rond 2000 actief werd binnen de (voorlopers van) V&VN heb ik gepleit voor het zoeken van de verbinding in plaats van

het benadrukken van het onderscheid en in 2014 was het dan zover: de vorming van de afdeling Maatschappij&Gezondheid.

Persoonlijke reflectie

Zo'n zeven jaar lang (2016-2022) schreef ik tientallen artikelen met dit onderwerp (verbinden in plaats van onderscheiden) hetzij op de voorgrond, hetzij als cruciale achtergrond. Zie de series *De klepel en de klok* en *De geschiedenis van...*

Ik had de steun in de rug van maatschappelijke ontwikkelingen. De commissie Kaljouw in 2015 die stelde dat het primaat van de gezondheidszorg voor de toekomst zou moeten liggen in de combinatie van Voorzorg (de nieuwe naam voor preventie) en Gemeenschapzorg (de zorg in de thuissituatie): helemaal het domein van de brede afdeling M&G.

En de VTV 2018 formuleerde vier aandachtspunten voor de toekomst:

- Terugdringen Sociaaleconomische Gezondheidsverschillen (SEGV door:
- Meer aandacht voor preventie in de fysieke en sociale omgeving met daarbij extra aandacht voor:
- Vitaal ouderen worden en aandacht voor:
- De stressvolle omgeving voor de jeugd.

Dit paste helemaal in het plaatsje van de gemeenschap-

De acht pijlers en ondersteunend en verwant gedachtegoed werden onder meer beschreven en uitgewerkt door Huub Sibbing in de volgende artikelen:

- 'Verbindende koers in acht pijlers', (2016 nr 2). In samenwerking met Jacqueline de Vries.
- 'Van ZZ via GG naar MM' (2016 nr.3).
- 'Oorzaken achter de gezondheidskloof' (2017 nr.1). *Sociaal-economische gezondheidsverschillen en de rol van verpleegkundigen M&G*

pelijke visie van M&G en het werd nog mooier toen het ministerie van VWS in de *Landelijke Nota Gezondheidsbeleid* bovenstaande aandachtspunten van de TV onverkort overnam. Een groots perspectief gloorde aan de horizon.

Maar heeft het ook tot die broodnodig gewenste gezamenlijke identiteit – verbinden in plaats van onderscheiden – onder de leden van de afdeling M&G geleid? In de eerste jaren ogenschijnlijk zeker. Ze werden geagendeerd op Algemene Ledenvergaderingen en in regionale bijeenkomsten en congressen. En de artikelen werden en worden, denk ik, nog steeds gebruikt binnen opleidingen.

Knelpunten in het hier en nu

De echte verbinding moest komen in de activiteiten en prioriteiten van de vakgroepen binnen de afdeling M&G. Maar de agenda's van die vakgroepen werden overspoeld door de problemen en knelpunten in het hier en nu: werkdruk, personeelstekorten, de corona-hectiek et cetera. Gaandeweg won de waan van de dag het steeds meer van de lange-termijn-visie: 'wat ons scheidt' bleek sterker dan 'wat ons bindt'. In ons hoofd (theorie) werd de gezamenlijkheid gezien maar in ons hart blijkt de eigenheid ('wat ons scheidt') vooralsnog sterker. Alle artikelen ten spijt konden we de geleidelijke desintegratie van de afdeling M&G niet voorkomen. De vakgroep wijkverpleging oriënteerde zich steeds meer op andere partijen binnen de wijkverpleging (met name het Nederlands Wijkverpleegkundig Genootschap (NWG)) en besloot als aparte afdeling Wijkverpleging binnen V&VN verder te gaan, later gevolgd door de vakgroep Dementieverpleegkundigen.

Persoonlijke teleurstelling

Mijn opdracht vanuit het bestuur M&G in 2015 om niet alleen het hoofd maar ook het hart van de vakgroepen en actieve leden te raken en overtuigen blijkt onvoldoende geslaagd. Dat raakt mij diep en voelt als een persoonlijke teleurstelling.

Dat de nieuwe, afgeslankte, afdeling M&G de onderlinge gezamenlijkheid weer opnieuw ervaart en in de 'acht pijlers' een inspiratiebron ziet, stemt mij hoopvol maar is in het grotere geheel van de 'oude' afdeling M&G voor mij een doekje voor het bloeden.

'Alle artikelen ten spijt konden we de geleidelijke desintegratie van de afdeling M&G niet voorkomen'

Ooit zullen de afdelingen M&G, wijkverpleegkundigen en wellicht ook de dementieverpleegkundigen de noodzaak voor gezamenlijkheid weer gaan ervaren want de strategische ontwikkelingen gaan onweerlegbaar door: de geschiedenis gaat altijd in slingerbewegingen. Voorlopig overheerst de volgende metafoor. Toen de door mij zeer gewaardeerde Hans Simons, staatssecretaris VWS 1989-1993, zijn visionaire toekomstagenda voor de gezondheidszorg zag stranden (Oh, wat hadden zijn plannen ons een enorme hoop ellende bespaart) kopte de toenmalig Volkskrant-journalist Jet Bruinsma over Simons als de nieuwe Mozes uit het Oude Testament: 'Hij zag het beloofde land, maar hij zal het niet binnengaan'. Waarvan akte. 🐸

*Huub Sibbing
is adviseur
van het
bestuur van
V&VN M&G
en redacteur
van Tijdschrift
M&G*